

naš broj: 92-06/15
datum: 10.06.2015
redovnom i elektronskom poštom

Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Državnom sekretaru
dr Aleksandru Beliću

Predmet:
Odgovor na zahtev

Poštovani profesore Beliću,

U dopisu br- 451-03-1060/4/2015/14 od 21-05 2015. g. zatražili ste nam s pozivom na zaključak sa sastanka u MPNTR održanog 17.04.2015 kompletan sadržaj naše baze SCIndeks kao i izveštaja BIČ, pošto ih smatrate vlasništvom Ministarstva, po osnovu finansiranja tih dveju aplikacija.

Konkretno, zatražili ste nam:

1. Bazu podataka iz SCIndeksa koja sadrži metapodatke za sve obrađene radove za period 2002-2013 za sve časopise koji su se referisali u SCIndeksu. (između ostalog podatke o naslovu rada, autoru, afilijaciji, sažetku, ključnim rečima, citiranoj literaturi i ostalo).
2. Priložene PDF radova treba preimenovati shodno metapodacima o pripadajućem radu (naziv PDF-ova radova treba nositi ID broj rada u bazi - odnosno metapodacima).
3. Metapodatke za sve časopise referisane u SCIndeksu (između ostalog podatke o ISSN broju časopisa, naslovu, izdavaču, uredništvu, adresi uredništva, kontakt osobi, glavnom i odgovornom uredniku, web adresi i ostalo).
4. Kompletnu bazu podataka sa svim metapodacima iz baze BIČ.

U vezi sa zaključkom na koji se pozivate obaveštavamo Vas da mi svoju spremnost da ustupimo podatke iz SCIndeksa nismo izrazili, ni na tom sastanku, niti bilo kada pre toga. Naprotiv, tokom pregovora o sklapanju ugovora za 2015. godinu Vašim saradnicima smo direktno stavili do znanja da MPNTR nije vlasnik tih podataka. Zapisnik, tačnije belešku, s pomenutog sastanka mi nismo potpisali, tj. nismo na to dali svoju saglasnost kada nam je ona zatražena e-poštom od 21.4.2015 18:19. Nismo to učinili upravo zato što prethodno nije uvažena naša ispravka (e-poruka od 21.4.2015 14:16) da se deo rečenice koji glasi:

ЦЕОН је прихватио да се подаци из СЦИндекса, БиЧ-а, као и пдф-ови радови реферисаних у пуном тексту (за 135 часописа), за период 2002-2013. године, као власништво Министарства, достави Министарству...

zameni polurečenicom:

ЦЕОН је прихватио да се подаци из БиЧ-а, као и пдф-ови радова реферисаних у пуном тексту (за 135 часописа), за период 2002-2013. године, као власништво Министарства, достави Министарству

на шта смо допунски упозорили у телу поруке:

"Pored toga neznatno smo izmenili deo teksta o našoj obavezi da dostavimo podatke iz BIČ-a i Repozitorijuma (ne i iz SCIndeksa, kako stoji, pa njegovo pominjanje treba brisati)."

Pretpostavljamo da Vama lično nije poznato ono što je poznato Vašim prethodnicima, a moralo bi da bude i bar nekim saradnicima, da je vlasništvo nad pojedinim sadržajima SCIndeksa utvrđeno dosadašnjim ugovorima o održavanju SCIndeksa i izradi BIČ-a gde je stajalo sledeće:

Софтверска подршка (управљачки софтвер цитатног индекса и библиометријског извештаја, као и сви алати за њихову израду и одржавање) су власништво ЦЕОН-а, као носиоца развоја и издавача базе, информације садржане у бази (чланци у часописима, монографијама и зборницима) су власништво издавача, а резултати свих анализа су власништво Министарства као наручиоца.

Za nas je nesporno da su vlasništvo Ministarstva jedino "rezultati svih analiza", što može da se odnosi samo na informacije sadržane u BIČ-u, kao i tekstualne analize pripremane za potrebe Ministarstva. Stoga te analize nismo ni objavljivali, mada su one bile i od javnog interesa. Činjenica da je Ministarstvo finansiralo održavanje SCIndeksa ne znači da mu SCIndeks kao sekundarna publikacija pripada, na isti način kao što mu ne pripadaju primarne publikacije mada ih ono finansira. Ministarstvo s razlogom nije u prošlosti polagalo pravo na informacije iz Vašeg zahteva. Na stranicama SCIndeksa, od kad postoji, isticano je da CEON raspolaže copyright-om SCIndeksa, kao što je isticano da ga Ministarstvo finansira. Ta zahvalnica je zadržana čak i nakon 2010. kada se finansiranje pretvorilo u delimično finansiranje, što je dokumentovano našom Analizom finansijske održivosti SCIndeksa dostavljenoj Ministarstvu. U SCIndeksu je stajalo, a stoji i sada, da metapodatke iz SCIndeksa ne sme da preuzima sistematski bilo ko izuzev časopisa pojedinačno i to na poseban zahtev. Vaše izjednačavanje vlasništva sa finansiranjem je tim čudnije, što Ministarstvo sa inostranim izdavačima baza, npr. a *Elsevier*-om, već praktikuje model nabavke (*one-time purchase*), prema kome pretplatnik stiče pravo na raspolaganje sadržajem baze, mada i u tom slučaju bez mogućnosti da to pravo prenosi na druge subjekte.

Mada to nije od pravnog značaja, koristimo priliku da Vas dopunski izvestimo o stanju stvari u vezi sa svakim od Vaših zahteva pojedinačno:

Ad 1.

Utvdili smo da mi integralnim metapodacima iz SCIndeksa više ne raspolažemo. Oni su razoreni izvršavanjem našeg sigurnosnog softvera za zaštitu baze koji je pokrenut nakon nasilnog obaranja SCIndeksa 24.02.2015. Do toga je moglo doći samo usled neke akcije koju je taj softver prepoznao kao malicioznu. U stanje baze smo se uverili tek 24.04.2015. nakon njenog preuzimanja iz NBS, po odobrenju MPNTR. Ističemo da se degradacija baze dogodila uprkos našem upozorenju upućenom, kako NBS, tako i Ministarstvu (26.02.2015., naš broj 04-02/15) da je baza zaštićena na takav način i da svaki pokušaj neovlašćenog pristupa ili preuzimanja može da rezultira havarijom. Prirodu akcija koje su dovele do te havarije mi još uvek pokušavamo da utvrdimo.

U vezi s tim želimo da ukažemo na događaje koje su havariji prethodili, mada smo ih već ranije predložili Ministarstvu:

SCIndeks i BIČ su po odluci Ministarstva i prema ugovoru između NBS i CEON-a bili instalirani na MS SQL serveru kome pristup izvan lokalne mreže NBS nije dopušten. Tako su te aplikacije održavane iz zasebne prostorije koja nam je ustupljena po ugovoru s NBS. Pristup tom serveru nama je onemogućen 2012. godine bez ikakvog povoda, odlukom VD upravnika NBS koji je naložio iseljenje naših programera, što je obrazložio navodno povećanom potrebom za prostorijama. Prilikom iseljenja nije nam dopustio da preuzmemo server s našim aplikacijama, mada je on nabavljen našim sredstvima. Time nam je uskratio pristup našim aplikacijama na daljinu uz obrazloženje da bi to ugrozilo druge aplikacije zatvorenog sistema NBS. Za svoje programere smo iznajmili odgovarajući prostor, a za aplikacije koje služe održavanju SCIndeksa i izradi BIČ-a odgovarajuće servere (2) kod komercijalnog provajdera. Zatražili smo zaštitu od MPNTR, a na sugestiju iz MPNTR i od Ministarstva kulture (27.02.2013, naš broj 15-02/13). Takođe smo od MPNTR zatražili naknadu vanrednih troškova. Na naše zahteve nikada niko nije odgovorio. Bili smo prisiljeni da eksploataciju sistema nastavimo na staroj, stalnoj adresi u potpuno neregularnim uslovima, uz razumevanje dela zaposlenih.

Istovremeno smo preduzeli mere zaštite od nasilnog preuzimanja SCIndeksa. Zaštita koja je postavljena sastoji se od automatskog pokretanja rutina za samodestrukciju baze, tj. rendomizovano brisanje zapisa u ključnim poljima baze, kao i svih veznih tabela. Bili smo prisiljeni na tako radikalni vid zaštite svesni opasnosti od toga da V.D. Upravnika NBS može bez saglasnosti da upotrebi SCIndeks za projekte u saradnji s drugim subjektima, kao što je to prethodno učinio s aplikacijama drugih vlasnika instaliranim na intranetu NBS, a što je rezultiralo sudskim sporovima koji još uvek traju.

Nakon što je SCIndeks iz nepoznatih razloga "oboren" na vebu 24.02.2015. bili smo prisiljeni da hitno publikujemo njegovu skraćenu verziju koja je obuhvatila samo časopise uključene u naš servis za onlajn uređivanje (Asistent). To nam je bila ugovorna obaveza prema časopisima koji koriste taj servis, a izvodljivo stoga što zapisi tih časopisa nisu smešteni na MS SQL platformi u NBS, već u zasebnoj mySQL bazi, instaliranoj kod profesionalnog provajdera.

Sada radimo na sukcesivnoj rekonstrukciji metapodataka iz SCIndeksa, kako bismo ih pridodali stranicama časopisa koji pretplate SCIndeks po našem pozivu iz aprila 2015., na šta smo se ugovorom prethodno obavezali. Na tom poslu stalno je angažovan jedan programer i jedan analitičar, čime smo izloženi značajnim troškovima.

Ističemo da se nastala šteta mogla izbeći da se Ministarstvo tokom 2012. i kasnije odazvalo na naše apele da nam omogući izmeštanje naših aplikacija iz NBS i na taj način obezbedi uslove za njihovo regularno održavanje i bezbednu eksploataciju.

Ad 2.

Mi nismo u stanju, sve i da se smatramo obaveznima, da "preimenujemo PDF-ove" koje smo vam dostavili. "Preimenovanje PDF -ova tako da nazivi odgovaraju ID brojevima radova u bazi", kako stoji u Vašem zahtevu, nama nije izvodljivo izuzev "ručno" zbog degradacije gorepomenutih veznih tabela. Automatsko preimenovanje će postati moguće po završetku rekonstrukcije baze. Rekonstrukciju obavljamo samo za časopise koji su pretplatili SCIndeks. Ukupan broj takvih časopisa iznosi svega 70. Za druge časopise to ćemo obaviti tek ako i kada to učine. Sve ovo navodimo da bismo dopunski opisali razmere štete koja nam je naneta, a za koju je odgovorno i Ministarstvo svojim višegodišnjim zanemarivanjem naših zahteva i upozorenja.

Ad 3.

SCIIndeks je razvijen pod relacionim modelom. Metapodaci o referisanim časopisima ne čuvaju se u SCIIndeksu, već u našoj zasebnoj bazi Impresum koja je formirana pre prvog ugovora s Ministarstvom i od Ministarstva nikada nije finansirana, pošto obuhvata ne samo srpske već i regionalne časopisa. Reč je o bazi složene strukture koja sadrži mnoštvo informacija neophodnih za upotrebu u evaluativne svrhe. Samo naziv citiranih časopisa vodi se u potpoljima glavni, puni, alternativni, na stranom jeziku, običajni, skraćeni i nestandardno skraćeni. Stoga, sve i da je Ministarstvo vlasnik informacija iz SCIIndeksa, ne nalazimo opravdanje za Vaš zahtev da Ministarstvu dostavimo sve informacije koje se "vide" u toj aplikaciji, uključujući čak i one koje su u Vašem dopisu podvedene pod "i ostalo".

Ad 4.

Nejasno nam je šta podrazumevate pod "metapodacima iz BIČ-a" i pod "bazom BIČ-a" pošto ni jedno ni drugo u stvari ne postoji. BIČ nije baza već izveštaj (*report*, dakle skup tabela) koji se generiše povlačenjem podataka iz SCIIndeksa. Podaci o časopisima sadržani su, kako je gore opisano, u bazi Impresum i samo se za potrebe e-štampe pridružuju stranicama pojedinačnih časopisa, i to kako u BIČ-u, tako i u SCIIndeksu.

Naša je ugovorna obaveza da Ministarstvu kao vlasniku rezultata svih analiza dostavimo tabelarne rezultate s učinkom svih časopise na svim indikatorima ostvarenim u svim godišnjim izveštajima koje je MPNTR finansiralo. Međutim, mi smo to proteklih meseci već učinili, i to u dva navrata. Pritom smo jedino izostavili grafikone, jer su nam zahtevani podaci pod *Excel*-om, jer grafikoni u odnosu na isporučene tabele ne sadrže dopunske informacije i jer su generisani pod softverom za koji imamo jednokorisničku licencu. Ako na tome insistirate, isporučićemo i grafikone, a mi ćemo pretplatiti novu licencu, kako ne bismo povredili svoje ugovorne obaveze.

Poštovani profesore Beliću,

Vi nam u ime Ministarstva tražite praktično sve informacije iz naše baze SCIIndeks koje omogućavaju njenu laku rekonstrukciju, mada je to zaštićena baza koja ima svog vlasnika, a u delu i nosioce autorskih prava. To činite:

- nakon što smo od Ministarstva višekratno tražili da nam izmeštanjem iz NBS omogući zaštitu njenog integriteta koji je sada temeljno narušen;
- nakon što smo Ministarstvo upozorili na rizik od havarije na bazi;
- nakon što je Ministarstvo još 2010. godine faktički prestalo da bude njen jedini finansijer;
- nakon što je Ministarstvo krajem 2013. godine faktički prestalo da bude i njen sufinansijer, pošto nas je kao jedinog ponuđača na javnom pozivu iz 2014. odbilo, a da nas o ishodu javnog poziva nije obavestilo;
- nakon što smo se obratili ministru i saradnicima, kako bismo za taj ishod dobili odgovarajuće objašnjenje što se nije dogodilo;
- nakon što nas je Ministarstvo onemogućilo da ispunimo svoju obavezu prema časopisima i publikujemo BIČ za 2013 godinu, uskraćujući nam za to saglasnost, zbog čega su uredništva časopisa više od godinu dana ostala bez informacije o svojim rezultatima za tu godinu i
- nakon što smo sami više od godinu dana, sve do 27.04.2015., snosili troškove eksploatacije SCIIndeksa i BIČ-a.

Mi to razumemo kao očiglednu nameru da nastavak održavanja nacionalnog citatnog indeksa poverite drugom izvršiocu. Poznati su nam dugotrajni pritisci na Ministarstvo da donese takvu odluku. Poznato nam je i to da postoji bar jedan domaći interesent za taj posao (Univerzitetska biblioteka UBG), i bar jedan inostrani (*Elsevier*), s kojim su u dva navrata obavljani i pregovori.

Sve to mi smatramo sasvim legitimnim. Puno je pravo Ministarstva da sav posao promocije i vrednovanja domaćih časopisa poveri izvršiocu po svom izboru. Ono što nije legitimno i na šta nismo spremni je da novom izvršiocu prepustimo rezultate našeg višegodišnjeg rada i dopustimo da ih bez naknade iskoristi. Takvu naknadu nam je u okviru predloga za saradnju *Elsevier* već nudio. Kao neprofitna organizacija krajnje ograničenih resursa, koja je rešena da nastavi da održava i razvija SCIndeks i kojoj je ta baza jedini stabilan izvor prihoda, mi nismo u položaju da bilo kome šta poklanjamo, a najmanje svojim konkurentima.

Verodostojnost činjenica koje navodimo u ovom svom odgovoru je proverljiva na osnovu dokumentacije Ministarstva. Pozivamo Vas da se u to uverite. Takođe vas molimo da istovremeno proverite da li zaposleni u MPNTR, namerno ili nehotično, učestvuju u kampanji čije je cilj da nam se oduzme materijalna osnovica na kojoj počiva naša delatnost i suzi prostor za ostvarivanje naše misije kao nevladine organizacije. Za postojanju takve kampanje mi nalazimo brojne dokaze, uključujući:

- obaranje SCIndeksa na platformi NBS bez odobrenja i obaveštenja;
- nepotrebno odlaganje NBS da nam na zahtev MPNTR preda SCIndeks i server na kome je bio instaliran;
- pokušaj osporavanja prava da koristimo novouspostavljeni Repozitorijum SCIndeksa i insistiranje MPNTR da se BIČ radi isključivo na osnovu Repozitorijuma NBS, mada jedino naš ispunjava sve informatičke standarde;
- isključivanje CEON-a iz procesa pripreme Pravilniku o kategorizaciji časopisa, mada smo bili autori prve njegove verzije;
- izmene te verzije kojima se umanjuje značaj objektivnosti u vrednovanja časopisa, pa tako i značaj našeg posla;
- dovođenje u pitanje našeg prava da koristimo naziv "Srpski citatni indeks", što je pravni nonsens, protivan raširenoj međunarodnoj praksi;
- širenje dezinformacija u akademskoj javnosti da je CEON "ucenio Ministarstvo" i "obmanuo ga o cenama pretplate na SCIndeks" (što ste očigledno prihvatili i Vi lično izjavama i prećutnim saglašavanjem na sastanku Zajednice instituta), mada smo ovlašćenom pregovaraču MPNTR (dr Taniću) dostavili podatke iz kojih se vidi da smo mi prethodno, povodom sklapanja ugovora s MPNTR, čak snizili cene i dopunski zagarantovali kategorizaciju u BIČ svim časopisima koji pretplate makar najjeftiniji paket i
- medijski pritisak na CEON, uključujući i pamflete u tzv. žutoj štampi.

Ako i nakon provere navoda iz ovog odgovora ostanete pri stavu da mi nismo partner dostojan poverenja i prava na zaštitu sopstvenih interesa, smatramo da je najbolje da raskinemo saradnju i sporazumno razvrgnemo važeći ugovor. Mi smo na to spremni bez obeštećenja, uprkos tome što uveliko, već 60 dana, radimo na realizaciji tog ugovora.

Ako se, pak, uverite u verodostojnost naših objašnjenja i obrazloženja, mi Vas pozivamo da preduzmete mere iz svoje nadležnosti kako bi Ministarstvo u što kraćem roku sklopilo predviđeni aneks postojećeg ugovora s CEON-om. To bi ujedno bila prilika da se specifikuju sve pravne stvari koje mogu proizvesti nove zahteve i njihova osporavanja. Na taj način Vi biste se rasteretili opterećenja da poslužete s nekorektnim partnerom, a mi rizika da od Ministarstva za koji trenutno radimo na poverenje (BIČ za nedostajuću 2014. godinu) nećemo dobiti nikakvu naknadu za obavljene poslove.

Do Vaše odluke mi smo prisiljeni da obustavimo rad na BIČ-u za 2014 godinu, kako bismo se u slučaju raskida ugovora zaštitili od dopunske štete.

Predsednik
dr Pero Šipka